

ring der functies in de industrie, riep van zelf nieuwe organen in het leven. Zulk een is de systematische vorming van arbeidskrachten, in het bijzonder die van bazen. Het doel van de opleiding van bazen is de verhooging van hun bekwaamheid, opdat zij op de meest economische wijze de taak kunnen uitvoeren, die hun is opgedragen.

Om dit doel te bereiken, moet aan twee voorwaarden worden voldaan.

1. Er moet een keus van de meest geschikten plaats vinden.
2. De gekozenen moeten doelmatig worden gevormd.

De keus geschiedt:

- a. door psychotechnische „Tests”, teneinde de aangeboren kwaliteiten te leeren kennen.
- b. door jarenlang hun werk, handelwijze en gedrag na te gaan.

De methode van opleiding is afhankelijk van plaatselijke omstandigheden en behoeften.

De ervaring leerde, dat het meeste succes werd behaald met zorgvuldig voorbereide speciale cursussen, die bestonden uit:

- a. De bestudeering van goed gekozen leer- en handboeken.
- b. Instructieve voordrachten met lichtbeelden, films en dergelijke hulpmiddelen.
- c. Besprekingen en seminarie-oefeningen.
- d. Uitwerking van aan de praktijk ontleende opgaven, huiswerk, enz.

De opleiding moet met proefmaken en ondervraging gepaard gaan en aan het eind van iederen cursus moet aan iederen deelnemer een getuigschrift worden uitgereikt over zijn bezoek en vorderingen. Het is van het grootste belang, dat de beoordeling in de hoogste mate objectief is.

De cursussen moeten, indien enigszins mogelijk, door de leidende personen in de onderneming zelf worden gegeven. Slechts in die gevallen, dat in dien kring geen voldoende bekwame krachten aanwezig zijn, make men van deskundigen van buiten het bedrijf gebruik.

Wat de organisatie van het geheel betreft, deze worde toevertrouwd aan een speciaal orgaan — hetzij één persoon of een afdeling.

P. Maillard, Frankrijk, diende een memorandum in, waarin de opleiding van bazen uitvoerig wordt besproken en een onderscheid wordt gemaakt tusschen de technische en sociale problemen, die zich daarbij voordoen. Bovenal legt hij nadruk op de noodzakelijkheid, om een geest van onderlinge samenwerking aan te kweken. Mededeeling wordt gedaan van de resultaten, die met verschillende methoden werden bereikt. De schrijver besluit als volgt:

Van belang is het op te merken, dat zij, die bazen geworden zijn, gerecruteerd zijn uit de gewone arbeiders, vanwege hun bekwaamheid om leiding te geven in het werk. Want daaruit blijkt de mogelijkheid niet slechts van een verdere technische ontwikkeling van den arbeider, doch bovenal, die van de ontwikkeling eener mentaliteit, waardoor de bazen de schakel tusschen de directie en de arbeiders kunnen zijn. Daarvoor is slechts nodig, dat de leiders der industrie zich de noodige moeite geven en ook te dien opzichte toonen, dat zij hun taak begrijpen. Deze meening wordt ook door Amerikaanse en Engelsche ervaringen bevestigd. Daarom kan de schrijver zich niet vereenigen met *Mr. Urwick*, waar deze zegt van meening te zijn, dat alle pogingen om tot een rationale opleiding van bazen te komen, nog geen opvoedkundig systeem vormen, doch slechts lapwerk zijn om zoo goed mogelijk — d.i. hier met 5e rangs werk — de gevolgen te herstellen van verwaarloozing en kortzichtigheid bij de vroegere leiding.

Ongetwijfeld zijn de methoden onzer ambachtscholen (écoles

techniques) voor de opleiding van bazen verouderd en beantwoorden grootendeels niet aan de eischen van onzen tijd; zij moeten bij het licht der ervaring worden verbeterd en haar grondbeginselen moeten worden vastgesteld, voor zoover dat nog niet is geschied. Doch de door ons aangevoerde voorbeelden en gedane waarnemingen, zegt de schrijver, bewijzen, dat het voor een intelligente Directie, die opgewassen is tegen de moeilijkheden van haar taak, ieder oogenblik mogelijk is de geestgesteldheid van haar personeel zoodanig te vormen, dat het zich vereenigt in betooning van trouw en groepsgeest.

De „sleutelgroep” der bazen moet het voorwerp van de grootste zorg der Directie zijn: de vele middelen, die door den schrijver zijn aangegeven, bieden gelegenheid een keus te doen bij het verhoogen van het morele — en beroepsniveau van het corps der bazen, vóórdat men overgaat tot het toepassen van nieuwe methoden van wetenschappelijke bedrijfsorganisatie. Dan zal het niet een der minste redenen van roem zijn voor de rationalisatie, dat zij den stoot heeft gegeven tot een samenstemmen in gevoelens en pogingen van het geheele personeel: Directie, hoofd- en handarbeiders, tot hetzelfde doel: de dienst der gemeenschap.

C. V.

HET NIEUWE BESTUURSEXAMEN VOOR DE VEREENIGDE FACULTEITEN DER RECHTSGELEERDHEID EN DER HANDELSWETENSCHAPPEN AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Bij Raadsbesluit van 20 Juli 1932 (Gemeentebld 1932 afd. 3 volgn. 94) is, met wijziging van de Verordening tot regeling der Universiteit van Amsterdam, de gelegenheid geopend om aan die Universiteit een examen af te leggen, hetwelk den naam „Bestuursexamen” zal dragen. Aan dit examen, dat zal worden afgenomen door een commissie uit de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der handelswetenschappen, kunnen zich diegenen onderwerpen, die met gunstig gevolg het doctoraal examen in het Nederlandsch recht of in de handelswetenschappen hebben afgelegd, zoodat de studie voor het bestuursexamen beschouwd moet worden als een gespecialiseerde studie, gebaseerd op de volledige opleiding voor de zooveen genoemde doctoraal examens. Uit den aard der zaak worden ook meesters in de rechten en doctorandi in de handelswetenschappen, die de Universiteit reeds verlaten hebben, tot het bestuursexamen toegelaten.

Aanleiding tot de instelling van dit examen was de in de praktijk tot uiting gekomen wenschelijkheid, dat de besturen van openbare gemeenschappen als Rijk, provincie en gemeente de beschikking verkrijgen over juristen, die meer economisch en administratiefrechtelijk georiënteerd zijn, en over doctorandi in de handelswetenschappen, die meer juridisch, in het bijzonder administratiefrechtelijk, onderlegd zijn dan door de opleiding voor het door hen afgelegd doctoraal examen wordt gewaarborgd. Daarom omvat het bestuursexamen voor de meesters in de rechten als verplichte vakken: staathuishoudkunde, bedrijfshuishoudkunde, administratiefrecht van Nederland en statistiek, met dien verstande, dat, wanneer staathuishoudkunde, bedrijfshuishoudkunde of statistiek deel hebben uitgemaakt van het doctoraal in de rechten, voor deze vakken vrijstelling wordt verleend. Als verplichte vakken voor de doctorandi in de handelswetenschappen noemt de nieuwe regeling: hoofdzaken van Nederlandsch staatsrecht, administratief recht van Nederland en

hoofdzaken van strafrecht. Behalve in deze verplichte vakken wordt elke examinandus ondervraagd over een door hemzelf gekozen vak, als hoedanig de verordening noemt: sociologie, leer der financiën, arbeidsrecht en voor de meesters in rechten ook economische geschiedenis, en voorts eenig ander vak, door den examinandus onder goedkeuring der vereenigde faculteiten gekozen uit een der andere faculteiten, een en ander, voorzover het vak niet reeds deel heeft uitgemaakt van het doctoraal examen.

De duur der studie voor het bestuursexamen mag worden gesteld op twee jaar. Het bureau der vereenigde faculteiten, bestaande uit Prof. *Th. Limperg* als voorzitter en Prof. Mr. *F. J. A. Huart* als secretaris, heeft thans zijn werkzaamheden aangevangen. Voor nadere inlichtingen over de bestuursopleiding kunnen belanghebbenden zich schriftelijk wenden tot den secretaris der vereenigde faculteiten (adres: Oudemanshuispoort 4, Amsterdam C.).

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: **Mej. Dr. R. PHILIPS** en **Drs. G. L. GROENEVELD** voor bedrijfseconomie en **J. P. DE HAAN** en **J. C. SPANGENBERG** voor accountancy

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

De positie van den gemeente-accountant

L(eppink, J. A.) — Schr. bespreekt een aantal vragen, die betreffende de positie van den gemeente-accountant reeds bestonden, dan wel door de herziening van de gemeentewet zijn gerezen.
A II 1 *Financieel Overheidsbeheer 1 October 1932*

De aansprakelijkheid van directeurs, commissarissen en accountant jegens de naamloze vennootschap

Kat, Mr. O. B. W. de — Schr. gaat o.m. na, welke de wettelijke aansprakelijkheid is voor den „deskundige” van art. 42a en 51b W.v.K.
A II 4 *De Naaml. Vennootschap Oct. 1932*

Compulsory audit of corporations

Andrews, F. B. — Verdedigt de wettelijk verplichte accountantscontrole, bij welke de voorschriften van de Federal Reserve Board van 1929 als leidraad genomen zouden kunnen worden. De Engelsche accountantsverklaring zou met een kleine wijziging ook voor Amerika kunnen dienen.
A II 4 *The Journal of Accountancy Nov. 1932*

III. LEER VAN DE INRICHTING

Vergelijkend overzicht van het Powers en het Hollerith systeem

Weerd, Ir. W. A. J. de — De bijzonderheden en de mogelijkheden van beide systemen worden uitvoerig uiteengezet.
A III 3 *Administratieve Arbeid Oct. en Nov. 1932*

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Contrôle op de afwikkeling van faillissementen

Nijst, J. J. M. H. — Naar aanleiding van de geruchtmakende fraude en verduistering, welke hebben plaats gehad bij de afwikkeling van het faillissement der Bossche Hansebank e.d., is dit artikel geschreven. Behandeld wordt hoe de afwikkeling wettelijk is geregeld. Voorts wordt een pleidooi gehouden voor controle op deze afwikkeling.
A IV 3 *Accountancy Sept. 1932*

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

De electriciteitstarieven voor huishoudelijk verbruik in Nederlandsche steden met meer dan 100.000 inwoners

Visser, Dr. C. — Schr. publiceert dit artikel als het resultaat van onderzoek, in samenwerking met ir. H. W. L. Brückman en C. A. Oudemans verricht. Als methode van onderzoek maakten zij gebruik van den z.g. typeverbruiker, waarvoor zij de tarieven berekenden. Het Amsterdamsche tarief blijkt het fijnst gedifferentieerd en geeft de beste aanpassing aan verbruiksmogelijkheden. Voorts heeft het Amsterdamsche tarief het verbruik minder geschaad, resp. het sterkst bevordert in vergelijking met het tarief van de andere gemeenten.
B a IV 9 *Econ. Statistische Berichten 23 en 30 Nov. 1932*

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Rijk en geen geld

Polak, Prof. dr. N. J. — Schr. bepleit verzelfstandiging van het bedrijf voor den aanleg van wegen en bruggen, hetzij door concessies, hetzij door verzelfstandiging van het Wegenfonds, teneinde de financiering en versnelling van wegen- en bruggenbouw te bevorderen.
B a V 5a *Econ. Statistische Berichten 19 Oct. 1932*

Working capital in public-utility regulation

Paton, W. A. — Besproken worden eenige hiermede verbandhoudende vraagstukken.
B a V 7 *The Journal of Accountancy October 1932*

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

De wet der verminderende meeropbrengsten ten opzichte van het kapitaal

Genechten, dr. R. van — De toevoeging van de eerste kapitaaldeeltjes geven een meer dan evenredige vergrooting van het resultaat, bij verdere vermeerdering van kapitaal wordt de toename steeds geringer. De wet heeft verschillende gevolgen voorzover zij geldt ten opzichte van den grond en den arbeid eenerzijds en voor het kapitaal anderzijds.
B a VI 1 *De Economist Sept. 1932*

Doelmatige bedrijfsorganisatie in een machinefabriek

Velden, ir. C. N. van der — Er wordt een analyse van een machinebedrijf gegeven, vervolgens de hoofdregels voor elk van de onderdeelen, dan regels voor het formuliersysteem en daarna voorbeelden van toepassing. Het geheel is een overzichtelijk voorbeeld van moderne bedrijfsorganisatie.
B a VI 13 *Polytechnisch Weekblad 22 Sept. 1932 p. 597—603*

Le „Comment” d'une organisation

Hijmans, E. en J. Rentenaar. — Schr. behandelen de reorganisatie van een industriële onderneming.
B a VI 13 *L'Organisation October 1932*

De maandcijfers der begrooting

Groeneveld, drs. G. L. — Toepassing van seizoenindices als onderdeel van budgetcontrole van bedrijfsopbrengsten.
B a VI 18 *P. T. Nieuws Nov. 1932*

L'éclairage des bureaux et des intérieurs de magasins

Blumenthal, L. — De sterkte der verlichting hangt mede af van de bestemming van een lokaal. Verschillende belichtingen worden beschreven.
B a VI 19 *L'Organisation October 1932*

Modernisation of the office

Desborough, W. — Bij de moderniseering van de kantoorarbeid dient men zeer systematisch te werk te gaan, wil deze haar maximumrendement opleveren.
B a VI 23 *The Accountants' Journal October 1932*

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Arbeidsspreiding en loon

Galen, Mr. J. van — Schr. trekt op grond van verschillende argumenten te velde tegen de idee van de 40-urige werkweek en bepleit op grond van de wet Rueff (reducering van werkloosheid